

Okarshamns kommun

servicecenter@oskarshamn.se

Översiktsplan för Oskarshamn kommun 2030

Rubricerat förslag har insänts till Länstyrelsen för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, med tillhörande handlingar.

Lagstiftning

Enligt 3 kap 16 § PBL ska länsstyrelsen under granskningstiden lämna ett granskningsyttrande över planförslaget. Länstyrelsen ska i yttrandet enbart ange om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Lag (2020:76).

LÄNSSTYRELSENS SYNPUNKTER

Länstyrelsen anser att översiktsplanen har förtydligats och utvecklats mycket sedan samrådet. Många av texterna och kartorna har förbättrats vilket är positivt. De flesta av de synpunkter som länsstyrelsen framförde vid samrådet har tillgodosetts men vissa frågor kvarstår vilket framgår nedan. Länstyrelsen anser att översiktsplanen och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning är väl genomarbetade och lätta att ta till sig. Miljökonsekvensbeskrivningen belyser dock vissa målkonflikter samt att vissa delar behöver förtydligas vad gäller kommunens avvägningar eller underlag. Länstyrelsen delar dessa synpunkter och anser att dessa punkter ska åtgärdas innan översiktsplanen antas.

Kommunen har möjlighet att begära ett nytt granskningsyttrande från länsstyrelsen. Eftersom länsstyrelsen granskningsyttrande gäller tillsammans med den antagna planen kan det vara fördelaktigt att begära ett nytt yttrande efter att planen arbetats om inför antagandet. I de fall då länsstyrelsen och kommunen inte är helt överens vad gäller utvecklingsområden och andra

intressen så ska det tydligt framgå i den antagna planen. Länsstyrelsens granskningsyttrande ska även redovisas tillsammans med den antagna planen.

Riksintressen

Kulturmiljö

Översiktsplanen har sedan samrådsversionen till vissa delar tydliggjorts vad det gäller avsikter och skrivningar vad gäller kulturvärden. Dock kvarstår ett behov av konkretiseringar vad gäller påverkan och åtgärder för att tillgodose riksintressen såsom Smålands stenkust och Krokshult. Under respektive område borde något mer konkretare exempel på hur bevarande ska ske än att det ska bevaras och att hänsyn ska tas framgå.

Vad gäller presentationen av riksintressena i MKB skulle ett resonemang lika det upplägg som för riksintresse för naturvärden kunna följa som anger hot vilket leder vidare till ett ställningstagande till hur riksintresset skulle kunna tillgodoses.

Det är mycket positivt att det tydligt lyfts fram att ett nytt kulturmiljöprogram ska tas fram och hur detta på olika sätt kan gagna kommunens invånare. Detta utesluter dock inte att befintligt program samt de fördjupningar som finns (t ex för stenkusten) synliggörs i ÖP.

På fler ställen i texterna (2.2, 3:4) hänvisas till analyser som anges vara en bebyggelseinventering. Källan saknas i referenslistan och det är oklart vilken publikation som avses.

Som nämnt i samrådsyttrande finns det fyra byggnadsminnen i Oskarshamns kommun.

En kort sammanfattning av kulturlandskapets utveckling från stenålder och fram till idag, i enlighet med vårt yttrande i samrådsredogörelsen saknas. Detta är viktigt att arbeta vidare med som en bakgrund till urval av kulturmiljöer i ett kulturmiljöprogram som komplement till ÖP. En genomlysning och övergripande beskrivning av kulturlandskapets historiska utveckling skapar en syntes som beskriver vilka delar som är ”typiska” för Oskarshamns kommun och dess olika delar. Detta skapar ett strategiskt verktyg för att arbeta med identitet, friluftsliv, boende och turism utifrån kommunens olika kulturmiljövärden och skapar en resurs för hållbar utveckling.

Vad gäller det som står på sida 150, det är i dagsläget inte aktuellt att utreda detta som ett kulturresevat från länsstyrelsens sida då det finns en byggnadsplan vid Stenvillan som vi inte kan lägga ny bestämmelse över. Kommunen kan dock arbeta med att bilda resevat på egen hand.

Det är mycket bra att kommunen lyfter in de nationella kulturmiljöpolitiska målen och att de blir en del av det strategiska ÖP-arbetet.

Fornlämningar har ett särskilt skydd enligt 2 kap KML (sida 196). De ska skyddas från markgrepp så långt som möjligt. Därmed kan kommunens skrivning upplevas problematisk då man skrivit att eventuella fornlämningar ska undersökas. Så långt som möjligt ska kommunens planering säkerställa skydd, men om detta inte kan undvikas behöver man söka tillstånd om borttagande och då är det länsstyrelse som avgör om detta är tillåtligt och om det krävs arkeologiska åtgärder inför borttagande. Detta förtydligas något på s. 209 vilket är en bättre skrivning. Men det kan vara viktigt för läsaren att förstå att detta är ett samspel mellan kommun och länsstyrelse där huvudmålet med god planering är att bevara fornlämningar och nyttja dem som en resurs vid planering.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-område)

Kommunen behöver utveckla konsekvenserna kring Hummeln och vattentäkt samt föreslaget LIS-område. Generellt är det fortfarande svårt att få överblick över LIS-områdena. I den digitala versionen är det dock något lättare.

Hälsa och säkerhet

Förorenade områden

I samrådet framförde länsstyrelsen att beskrivning av föroreningsituationen inom kommunen behöver utvecklas i översiktsplanen. Detta genom att

- Ange om det finns områden som särskilt märker ut sig gällande föroreningsgrad, farlighet, typ av förorening eller läge i förhållande till befintlig eller föreslagen förändring av markanvändning.
- Utveckla beskrivning av risker för föroreningar från betydande föroreningskällor med fokus på källor så som förorenade fyllnadsmassor, större brandsläckningsinsatser och närhet till vägnät där det funnits ett omfattande trafikarbete under en längre tid.
- Utveckla avsnitt om förorenade områden i enlighet med skriften: "Vägledning om hantering av förorenade områden vid planering och lovgivning"

Kommunen har i samrådsredogörelsen framfört att det är kommuns bedömning att översiktsplanen

1) beskriver den allmänna föroreningsituationen i kommunen som berörs av större förändringar av mark- och vattenanvändningen,

2) är vägledande för hur förorenade områden ska tas om hand i kommande planering- och bygglovsprocess,

3) beskriver behov på undersökningsåtgärder i samband med kommande planerings- och bygglovsprocess.

Länsstyrelsen delar kommunens syn att de aktuella ämnesområdena har belysts i översiktsplanen, men bedömer att det finns ett behov av fördjupning inom ämnet. Detta genom att beskriva om det finns markområden som märker ut sig gällande föroreningsgrad, farlighet, typ av förorening eller läge i förhållande till befintlig eller föreslagen förändring av markanvändning. Kommunen beskriver förekomster av potentiellt förorenade områden kopplade till historisk och pågående miljöfarlig verksamhet. Denna information är bra men den bör kompletteras med information över potentiellt förorenade områden med icke industriellt ursprung. Så som olika typer av fyllnadsmassor, större brandsläckningsinsatser samt närhet till vägnät där det funnits ett omfattande trafikarbete under en längre tid.

Genom sammanställning av information och erfarenhet från miljötekniska mark- och grundvattenundersökningar och avhjälpan av förorenade områden bör slutsatser kunna dras om det finns förorenade områden inom kommunen som särskilt utmärker sig gällande föroreningsgrad, farlighet, typ av förorening eller läge. Information som bör ligga till grund för bedömning av föroreningsrisker vid befintlig eller föreslagen förändring av markanvändning.

Vidare anger kommunen anger att ”markens lämplighet med avseende på hälsa och säkerhet ska vid nybyggnation alltid prövas, vilket innebär att de geotekniska förutsättningarna måste klarläggas i samband med planläggning eller bygglovsprövning” Det vore önskvärt att kommunen i översiktsplanen utvecklar beskrivning av hanteringen av bygglov inom detaljplaner som inte uppmärksammat föroreningsfrågan i tillräcklig omfattning. Detta då det kan förekomma, främst äldre, detaljplaner där föroreningsfrågan inte i tillräcklig omfattning utretts i detaljplanen samtidigt som kommunen inte kan neka bygglov där det finns byggrätter.

Buller

Länsstyrelse kan av samrådsredogörelsen läsa att kommunen har för avsikt att vid framtida nybyggnationer låta utreda bullersituationen vid bostäder/skolor/förskolor så att godtagbara bullernivåer inte överskrids. Och att kommunen har för avsikt att låta genomföra bullerdämpande åtgärder i form av bullerplank, byggnads placering eller tillräckligt stort avstånd mot väg för att förhindra störning. Det framgår inte av redogörelsen vad som bedöms vara ”godtagbara bullernivåer”. Det är Länsstyrelsens förhoppning att kommunen har för avsikt att planera för godtagbara bullernivåer så väl inomhus som utomhus i en utsträckning som är mer omfattande än den lagreglerade miniminivå. Länsstyrelsen kan dock beklagligen konstatera att det inte genomförts någon utredning av utomhusexponeringen av omgivnings- och industribuller inom utbyggnadsområdena för bostadsbebyggelse och skolor/förskolor i enlighet med länsstyrelsens samrådsyttrande. För att uppnå godtagbara bullernivåer även i

utomhusmiljön vidhåller länsstyrelsen att denna fråga behöver belysas tydligare i översiktsplanen i enlighet med länsstyrelsens samrådsyttrande.

Klimatanpassning

Det är positivt att en av viljeriktningarna är att på sikt ta fram en utredning om klimatanpassningsåtgärder. Det är också bra att de klimatrelaterade riskerna redovisas. I översiktsplanen bör kommunen dock redovisa hur man avser att hantera dessa olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om kommunen avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder. Ett strategiskt ställningstagande i översiktsplanen ger långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och utgör ett bra stöd för att hantera riskfrågor i kommande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden. Länsstyrelsen delar den bild som beskrivs i MKB vad gäller ställningstaganden och att kartläggning av åtgärder saknas i översiktsplanen. Det gör det svårt att avgöra hur väl klimatanpassning implementerats i det strategiska arbetet.

För att möjliggöra framtida skyddsåtgärder behöver det redan idag i översiktsplanen göras en bedömning om det finns behov av att reservera mark för exempelvis uppbyggnad av framtida vallar och barriärer.

Dagvatten

Det är bra att mer detaljerade kartbilder på dagvattennät per ort tagits fram men länsstyrelsen skulle även vilja ha dessa skikt digitalt via GIS-shapefiler så att en mer detaljerad analys kan göras per ort. Nu är inte granskning möjlig på den nivån men övergripande ser det bra ut. Länsstyrelsen saknar en mer fördjupad analys av Applerumeån samt Klämnabäcken motsvarande denna utredning som finns kring Döderhultsbäcken eftersom även dessa vattendrag kommer att påverkas av föreslagen framtida exploatering i Oskarshamns tätort med omnejd.

I dokumentet Hantering av dagvatten i samband med översiktlig planering, på sidan 20 nästsista stycket som inleds med *...I utredningen konstateras att arbete för att ...* ska ordet ”bör” ersättas med ordet ”ska” i alla de tre berörda meningarna. Naturligtvis ska alltid reningskrav beaktas vid varje ny detaljplan. På s 23 under kap 6.4 figur 15 (ortofotokartan) saknas ett par objekt som yta för dagvattenhantering, som att våtmarkerna-/områdena (delvis odlingsmark) ska behållas uppströms invid Döderhultsbäcken, söder om siffran 8, samt skärmbassäng som ska installeras strax utanför Döderhultsbäckens utlopp (innanför Badholmen).

Kommentar s 208-C4. För utveckling i centrum krävs relevant dagvattenhantering samt att skärmbassäng (-er) läggs ner vid strategiska lägen t ex nära Döderhultsbäckens utlopp, som kommunen diskuterat sedan tidigare. På sida 203, ändra till att åtgärder ”ska” utföras längs Döderhultsbäcken istället för ”bör”.

Länsstyrelsen observera att det i MKB på s 48 står om undantaget gällande Oskarshamns inre hamnområde; Undantaget gäller inte generellt utan främst för jord- och skogsbruket; kommunen måste fortfarande arbeta för att uppnå god vattenstatus avseende t ex övergödning till år 2027 samt att icke-försämringskravet råder gäller kopplat till urban markanvändning och därmed ska kommunen arbeta förebyggande med åtgärder för dagvattenhanteringen.

På s 52 andra stycket i MKB är en feltolkning av bilaga 1 dagvatten PM. På sista sidan s 13 i recipientutrednings-PM står det som slutsats att i samband med arbetet gällande t ex detaljplanering ska hela tiden reningskravet beaktas kopplat till vattenkvaliteten och belastningen av föroreningar på Östersjön.

MKB konstaterande på s 53 beskriver att det saknas tydlig koppling mellan föreslagna LIS-områden och berörda vattenförekomster. Detta behöver vidareutvecklas, se även på s 80 där det särskilt pekas ut som ”risk för negativ konsekvens”. Hur kan detta förebyggas?

Åtgärdsförslagen på s 54 är mycket bra och kan gärna skrivas in i ÖP som ställningstaganden.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av länsarkitekt och chef för samhällsbyggnadsenheten Pär Hansson efter föredragning av planarkitekt Ted Kransby. I ärendet har även miljöskyddshandläggare Mikael Anjar Ödegården, klimatstrateg Madeleine Mårtensson, naturvårdshandläggare Tomas Järmetun, samordnare grön infrastruktur, samordnare naturskyddsområdet Per-Markus Jönsson, byggnadsantikvarie Birthe Pedersen Sieurin, handläggare kulturmiljö Daniel Tedenlind samt vattenplanerare Eva Hammarström deltagit

Pär Hansson

Ted Kransby

Handlingen är signerad digitalt och har därför ingen namnunderskrift